

Amt für Volksschule und Sport

Uffizi per la scola populara ed il sport

Ufficio per la scuola popolare e lo sport

Avis per la pratica Cumpensaziun da dischavantatgs

Register dal cuntegn

Basa legala	3
1. Definiziun	3
2. Champ d'applicaziun	3
3. Cumpensaziun da dischavantatgs sin ils differents stgalims da scola	3
4. Mesiras da la cumpensaziun da dischavantatgs	4
5. Cunfinaziun cun autras mesiras	6
6. Caracteristicas da la cumpensaziun da dischavantatgs	7
7. Fixaziun da las mesiras individualas per cumpensar dischavantatgs	8
8. Giudicament e attestat ed en rapport d'emprender	8
9. Survista: Cunvegna e proposta per ina cumpensaziun da dischavantatgs	9

Impressum

Uffizi per la scola populara ed il sport
Servetsch psicologic da scola ed inspecturat da scola
Cuir, 2024

1. Basa legala

La basa per quest document¹ è las [directivas concernent la cumpensaziun da dischavantatgs](#) da l'uffizi per la scola populara ed il sport ch'èn vegnidas relaschadas ils 29 da fanadur 2013 e che sa refereschan a la lescha davart l'egualità da personas cun impediments².

1. Definiziun

Sche scolaras e scolars che han il potenzial da cuntanscher tenor il plan d'instrucziun las finamiras da l'instrucziun u da cumpetenza da lur classa èn restrenschiads en lur abilitad da prestaziun pervia d'in impediment diagnosticà, duai vegnir evità ina discriminaziun ed ils dischavantatgs chaschunads dals impediments ston vegnir cumpensats cun mesiras adattadas.

En il rom d'ina cumpensaziun da dischavantatgs pon mo vegnir fatgas adattaziuns da la furma e da las cundiziuns da basa per realisar examens, dentant betg da las finamiras da l'instrucziun u da la scala da validaziun. I vegnan fatgas sulettamain adattaziuns formalas.

2. Champ d'applicaziun

Mesiras da la cumpensaziun dals dischavantatgs èn impurtantas per mesurar las prestaziuns e vegnan en dumonda per scolaras e scolars cun impediments linguistics, corporals, d'udida e da la vesida. Per disturbis, p.ex. pervia da disturbis dal spectrum autistic, disturbis d'attenziun e d'iperactività e disturbis da leger e d'ortografia duessan oravant tut en la scola primara l'emprim vegnir realisadas mesiras pedagogicas e didacticas. La cumpensaziun da dischavantatgs vegn applitgada tar tut las furmas da controllas da prestaziun en il mintgadi da scola: controllas orales da las finamiras da l'instrucziun, validaziun da lavurs (lavurs da project, referats, cumponiments e rapports e.u.v.), tests da prestaziun ed examens en scrit.

Ina diagnosa e promoziun adequata è impurtanta per la promoziun scolastica da scolaras e scolars, independentamain da la cumpensaziun da dischavantatgs. La cumpensaziun da dischavantatgs na remplazza betg las mesiras da promoziun, ella è dentant in instrument per mesurar prestaziuns en moda gista.

3. Cumpensaziun da dischavantatgs sin ils differents stgalims da scola

Mesiras che cumpenseschan ils dischavantatgs pon esser impurtantas en vista a decisiuns che pertutgan la carriera da scola. En spezial en il stgalim primar stat la promoziun pedagogica en il center, en spezial en il rom da la promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s).

¹ Kanton Zürich, Bildungsdirektion Volksschulamt: Nachteilsausgleich bei der Leistungsbeurteilung von Schülerinnen und Schülern mit Behinderung in der Volksschule, November 2017

² Kanton Zürich, Bildungsdirektion Volksschulamt: Nachteilsausgleich bei der Leistungsbeurteilung von Schülerinnen und Schülern mit Behinderung in der Volksschule, November 2017

Cunzunt cura che l'examinaziun da las prestaziuns ha in effect sin al promoziun è ina cumpensaziun da dischavantatgs formalmain correcta fitg impurtanta. Per il gimnasi e per las scolas professiunalas valan ultra da quai autras regulaziuns. En il rom da la valitaziun cumplessiva sto la persuna d'instrucziun far atenziun che disturbis en secturs parzials (p.ex. disturbis da la lectura e da l'ortografia) en ils roms che han in effect sin la promoziun n'hajan betg ina influenza dischavantagiusa sin la carriera da scola (p.ex. decisiuns d'assegnaziun). Uschia duai sche pussaivel vegnir evità che scolaras e scolars vegnian dischavantagiads pervia da lur impediment.

La suandanta grafica mussa, cur ch'i duai eventualmain vegnir dumandada ina cumpensaziun da dischavantatgs:

<p>Scolina fin 4. classa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fin a la 4. classa na dovri per regla nagina cumpensaziun da dischavantatgs. - La promoziun ha lieu en il rom da la differenziaziun interna e/u da las mesiras simplas da la pedagogia speziala (promoziun integrativa sco prevenziun e/u promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun). - Per scolaras e scolars che profitan d'ina promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun (Pin-s) poi - cun il consentiment en scrit da las personas cun la pussanza dals geniturs - vegnir desistì durant il sustegn, maximalmain però fin al cumenzament da la 5. classa primara, da dar ina nota en l'attestat per ils roms linguas e matematica. (Directivas davart l'attestat e la promoziun, art. 5)
<p>5./6. classa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ina cumpensaziun da dischavantatgs po esser pussaivla/raschunaivla en vista a la selecziun. - Pli effectiva che la registraziun da las prestaziuns è per la promoziun e pli impurtanta che la cumpensaziun da dischavantatgs formalmain correcta è. Sin quest stgalim p.ex. en vista al dar notas sco basa per l'assegnaziun da la scola secundara-reala, per l'examen d'admissiun al gimnasi u per s'annunziar per l'examen recurs. - Cumpensaziun da dischavantatgs tar ils examens d'admissiun al gimnasi: Tar l'annunzia na dastga l'expertisa actuala betg esser pli veglia che 24 mais.
<p>Stgalim sec. I</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cumpensaziun dals dischavantatgs en connex cun l' examen d'admissiun per il gimnasi sunter la 2. classa dal stgalim secundar I: Tar l'annunzia na dastga l'expertisa actuala betg esser pli veglia che 24 mais. - Cumpensaziun da dischavantatgs en vista a l'emprendissadi: Ina cumpensaziun da dischavantatgs en la furmaziun fundamentala professiunala è pussaivla. Ils resultats dals scleriments na dastgan betg esser pli vegls che 24 mais.

4. Mesiras da la cumpensaziun da dischavantatgs

En cas d'ina cumpensaziun da dischavantatgs tar examens èn mo pussaivlas adattaziuns da la furma e dals parameters, betg dentant da las finamiras da l'instrucziun (cuntegn) u da la scala da valitaziun. Mesiras pussaivlas:

Temp: Supplements da temp tar examens, regulaziuns da pausas concepidas individualmain euv.

Furmas: Pussibilitar la realisaziun da l'examen en pliras etappas u pliras pausas, examens a bucca enstagl en scrit (p.ex. vegni guardà en in examen da plets en englais, sche la scolara u sch'il scolar ha emprendì il pled, l'ortografia na vegn betg validada en quest sector), preschentaziun alternativa d'incumbensas e resultats (visual – auditiv), plazza da lavur u local d'examen separà, protecziun da l'udida, agids da structuraziun (p.ex. divider texts, numerar lingias), euv.

Meds d'agid: Lubir meds d'agid tecnics persunals, far diever da meds auxiliars dad IT (computer, calculatur da tastga, apparat da bindel sonor), scriver soluziuns al PC empè da scriver a maun, accumpagnament tras personas assistentas u autras terzas personas, euv.

Local: Realisar l'examen en ina stanza separada, plazza da seser adattada individualmain, plazza da pausa en in local accessoric euv.

Exempel

Per in scolar che ha in disturbi da leger e d'ortografia na vegnan las finamiras da l'instrucziun en ils roms linguistics betg adattadas. El na vegn betg a cuntanscher las finamiras da l'instrucziun tenor il plan d'instrucziun (en il rom tudestg datti en tut 28 cumpetenzas) en ils secturs parzials leger ed ortografia en tut ils roms da lingua, q.v.d. el retschaiva probablmain ina valitaziun insufficienta per quests secturs parzials. Las finamiras da l'instrucziun en tut ils auters secturs parzials po el probablmain cuntanscher, uschia che la nota da las linguas po esser tut en tut sufficiente u schizunt buna. Per che sia cumpetenzza da leger insufficienta n'impedeschia betg ch'el possia mussar sias abilitads, p.ex. en ils roms matematica u natira, uman e societad, dovri là mesiras pedagogicas u mesiras da cumpensaziun da dischavantatgs. Uschia survegn el forsa dapli temp per leger pensums cun text matematics u l'incumbensa en in examen d'istorgia sto vegnir prelegida ad el. La cumpetenzza ortografica mancanta n'ha betg consequenzas per ils auters roms, perquai ch'ins dastga valitar ella mo en las linguas.

Remartgas davart la cunfinaziun tranter adattaziuns formalas e talas dal cuntegn³

In'adattaziun dal plan d'instrucziun signifitgescha che la scolara/il scolar ha finamiras da l'instrucziun individualas en tut ils roms, en ils quals las finamiras da l'instrucziun da la classa na pon betg vegnir cuntanschidas sin basa dal potenzial existent. Il scolar u la scolara po vegnir promovì a moda pli adequata cun finamiras da l'instrucziun individualas. Ina cumpensaziun da dischavantatgs po vegnir concedida mo, sch'i n'è betg avant maun in'adattaziun da las finamiras da l'instrucziun en il rom correspondent.

En la pratica po la differenziaziun tranter adattaziuns formalas (cumpensaziun da dischavantatgs) ed adattaziuns dal cuntegn (adattaziun da las finamiras da l'instrucziun) esser ina sfida. La mesira na mussa betg adina, sche l'adattaziun è da natira formala u da natira tematica, decisiva per quest intent è la finamira da la scolaziun resp. da l'examen, sco l'exempel suandant mussa:

Exempel: Adattaziuns dal cuntegn ed adattaziuns formalas en matematica

³ Kanton Zürich, Bildungsdirektion Volksschulamt: Nachteilsausgleich bei der Leistungsbeurteilung von Schülerinnen und Schülern mit Behinderung in der Volksschule, November 2017

- Ina scolara è en la tschintgavla classa. Per ella è vegni diagnosticatgà in disturbi specific d'emprender en matematica (disturbi da quintar). Tut la classa sto absolver in examen che ha la finamira explicita da dominar l'adiziun e la subtracziun. Sch'i fiss lubi a la scolara da duvrar in calculatur da tastga per schliar ils pensums, fiss quai in'adattaziun **dal cuntegn** da l'examen, quai ch'è mo pussaivel cun adattar las finamiras da l'instrucziun.
- In scolar frequenta la sisavla classa e sto schliar in problem matematic. La finamira da l'incumbensa è da dominar il process da schliar problems. Era sch'i sto vegnir quintà, n'èsi en quest cas betg ina finamira d'examen da dominar las operaziuns fundamentalas. Sch'i fiss permess ad el da far diever dal calculatur da tastga, fiss quai in'adattaziun **formala** ed uschia ina mesira en il senn d'ina cumpensaziun da dischavantatgs.

Ils suandants puncts pon gidar a sclerir la dumonda, cura ch'ina adattaziun è formala u tematica (materiala):

- Las finamiras da l'instrucziun che ston vegnir validadas en connex cun l'incumbensa specifica duain esser distinguiblas cleramain e vegnir validadas a moda chapibla. En pli ston las scolaras ed ils scolars vegnir infurmads da quai avant che l'examen cumenza.
- La persuna d'instrucziun duess garantir ch'ina cumpetenzza mancanta n'è betg in impediment per cumprovar autras cumpetenzas.

Sche la scolara u il scolar ha – malgrà las adattaziuns formalas adattadas (ed autras mesiras) – ina media insufficienta e sch'ella u el na po betg pli cuntanscher las finamiras dal rom, alura duess vegnir ponderada in'adattaziun da las finamiras da l'instrucziun.

5. Cunfinaziun cunter autras mesiras

Giudicament e concepziun da l'instrucziun a moda differenziada ed adaptiva

Las scolaras ed ils scolars han differentas premissas d'emprender – tant sin basa da lur talents sco er sin basa da lur ambient e da lur experientschas da vita. Las personas d'instrucziun disponan d'in vast repertori per satisfacer a las differentas premissas da las scolaras e dals scolars. Per exempel decleran els ad in uffant entaifer ina lecziun pliras giadas in cuntegn didactic sin differentas modas e manieras e cun meds d'instrucziun che sustegnan l'emprender, entant ch'in auter uffant lavura independentamain, perquai ch'el na dovra betg questas decleraziuns supplementaras. Quests "tractaments ineguals" èn giavischads e normalitad en il mintgadi pedagogic. Latiers tutgan tut las furmas d'individualisaziun e da differenziaziun sco er da l'elavuraziun specifica dal material (p.ex. engrondiment dals fegls da lavur). La scola stuess realisar questas mesiras pedagogicas tenor basegn er en situaziuns d'examen senza resguardar mintga "tractament inegual" sco mesira speziala da cumpensaziun dals dischavantatgs che sto vegnir legitimada spezialmain.

Exempels

- En talian vegn scritta ina brev. I vegn fatg atenziun sin il vocabulari, sin elements da la frasa e sin las noziuns duvradas. L'ortografia na vegn betg validada tar l'entira classa.
- In scolar che ha in disturbi da deficit d'attenziun ed iperactivitad (ADHS) na sa betg lavurar concentrà durant in examen durant 45 minutas en siu plaz. La persuna d'instrucziun al possibilitescha – ma er ad auters uffants che dovran quai – da baiver aua e sa muventar curtamain durant l'examen.
- Ina persuna d'instrucziun vesa ch'ina scolara cun ina flaivlezza da leger ed in scolar che emprenda tudestg sco segunda lingua na cumenzan betg a scriver l'examen d'istorgia. Ella als legia curtamain l'incumbensa e guarda ch'els hajan chapì quella.
- Pervia d'in disturbi motoric scriva in scolar fitg plaun. Cunquei ch'il factur da temp n'è betg in criteri da validaziun relevant per la controlla da la gronda part da las finamiras da l'instrucziun tenor il plan d'instrucziun, conceda la persuna d'instrucziun a tut las scolaras e tut ils scolars tant temp sco quai ch'els dovran. Sch'il factur dal temp gioga ina rolla, p.ex. tar exercitar ed automatisar l'amulain, conceda ella in pau dapli temp al scolar cun ses disturbi motoric.
- Ina scolara cun problems da leger ed en ortografia ha fatg blers sbagls ortografics en l'examen da geografia. Cunquei che l'ortografia n'è dentant betg la finamira da l'instrucziun dal rom "natira, uman, societad", na taxescha la scolasta betg ils sbagls ortografics en l'examen da geografia.

Adattaziuns da las finamiras da l'instrucziun e dispensaziun

Tar scolaras e scolars cun finamiras d'i adattadas che divergeschan considerablament da las finamiras da l'instrucziun da la classa, datti naginas mesiras da cumpensaziun da dischavantatgs ord il motiv che l'uffant vegn giuditgà individualmain sin fundament da las finamiras da l'instrucziun fixadas per el.

Ils exempels da disturbis menziunads qua sutvart n'han betg per consequenza ina cumpensaziun dals dischavantatgs, perquai ch'il potenzial da cuntanscher singulas u pliras finamiras da l'instrucziun n'è betg avant maun pervia dals disturbis. En quests cas pon vegnir fixadas finamiras da l'instrucziun adattadas u en cas excepziunals ina dispensaziun.

Exempels

- In scolar en la sutga da rodas: En il rom moviment e sport na survegn el betg ina cumpensaziun dals dischavantatgs, mabain ina dispensaziun per ils secturs ch'el na po betg exercitar.
- Ina scolara cun ina flaivlezza da far quintes: En matematica survegn la scolara finamiras da l'instrucziun adattadas, perquai ch'ella na po betg realisar ils cuntengs e las finamiras da l'instrucziun da la classa.
- Scolar nunmusical: En la musica na survegn quest scolar betg ina cumpensaziun dals dischavantatgs, mabain ina nota pli bassa.
- Ina scolara cun intelligenza reducida: En tut ils roms cognitivs survegn la scolara finamiras da l'instrucziun individualas, perquai ch'ella na po betg suandar ils cuntengs da la classa.
- In scolar ch'ha ina flaivlezza d'emprender cumplessiva: En tut ils roms necessaris survegn quest scolar in'adattaziun da las finamiras da l'instrucziun e naginas mesiras

da cumpensaziun da dischavantatgs, perquai che ses potenzial na basta betg per suandar las finamiras da l'instrucziun da la classa.

6. Caracteristicas da la cumpensaziun dals dischavantatgs

Mintga cumpensaziun da dischavantatgs è ina "construcziun unica". Las mesiras èn coordinadas individualmain cun l'impediment dal scolar u da la scolara e cun las furmas d'examinaziun applitgadas da la persuna d'instrucziun. Las finamiras da l'instrucziun na vegnan betg adattadas. Las sequentas quatter caracteristicas (betg giuridicas) gidan a valitar, sch'ina cumpensaziun dals dischavantatgs è giustifitgada e realisada en moda raschunaivla:

Fairness: La cumpensaziun dals dischavantatgs duai dar ina schanza faira da pudair realisar il potenzial existent malgrà la limitaziun da funcziun. La fairness sa referescha a tuttas duas varts: Tant las scolaras ed ils scolars ch'èn pertutgads d'in disturbi da la funcziun (impediment) sco er lur cumpogns ston sa sentir tractads en moda gista en vista a la realisaziun da las mesiras per gulivar ils dischavantatgs.

Adequatezza: La cumpensaziun dals dischavantatgs è alura commensurada, sch'ella cumpensescha mo il disturbi da la funcziun (impediment) e na facilitescha betg las incumbensas u n'è betg in avantatg envers las conscolaras ed ils conscolar che n'han betg in impediment. Ultra da quai sto l'engaschi ch'è collià cun la cumpensaziun da dischavantatgs star en ina buna relaziun e vegnir dumagnads organisatoricamain da la scola. Las expensas supplementaras (persunalas u finanzialas) dastgan bain sa far valair, ma ellas duessan sa mover en in rom raschunaivel.

Giustificabilidad: La cumpensaziun dals dischavantatgs vegn elavurada cun integrar la scolara u il scolar pertutgà sco er las personas cun la pussanza dals geniturs. Las mesiras èn chapiblas e vegnan purtadas da tut las personas participadas a la scola e represchentadas da las personas d'instrucziun e da la direcziun da la scola en in consens vicendaivel.

Communicaziun: Las mesiras per la cumpensaziun da dischavantatgs èn formuladas a moda chapaivla e precisa. La cumpensaziun dals dischavantatgs po vegnir communitgada cun buna conscienza a las conscolaras ed als conscolars, a lur geniturs ed a las scolas medias e professunalas. La fidanza en il tractament equal e senza pregiudizis da la scola duai restar garantida.

7. Fixaziun da las mesiras individualas per cumpensar dischavantatgs

Per emetter ina cumpensaziun dals dischavantatgs dovri in'expertisa actuala d'ina istanza spezialisada (servetsch psicologic da scola, servetsch logopedic, medischina spezialisada) che diagnostitgescha in impediment tar la scolara u tar il scolar. Las mesiras da cumpensaziun dals dischavantatgs vegnan fixadas ordavant en il discurs da verificaziun cun la persuna d'instrucziun da la classa, sche pussaivel adina era cun la scolara u cun il scolar pertutgà, cun las personas autorisadas d'educar e tenor basegn cun ulteriuras personas spezialisadas (p.ex. personas d'instrucziun spezialisadas, pedagogas curativas da scola, terapeutas e.u.v.). En cas d'intschertezas en connex cun las adattaziuns formalas e dal cuntegn vegn consultà il servetsch psicologic da scola, en cas d'intschertezza tar las cumpetenzas l'inspecturat da scola.

Fin la fin da la 4. classa stat la promoziun tras ina differenziaziun interna e tras l'individualisaziun en il center; a partir da la 5. classa poi esser raschunaivel da realisar ina cumpensaziun dals dischavantatgs, e quai en vista a la selecziun (gimnasi, scola secundara, scola reala).

En il discurs da verificaziun vegn fixada e planisada la comunicaziun integrond la scolara u il scolar pertutgà sco er ils geniturs. I vegn fixà, tgi che duai vegnir infurmà davart la cumpensaziun dals dischavantatgs tras tgi, cura, en tge furma e cun tge cuntegns. En cas d'ina midada da scola vegni ultra da quai concludì, co che la scola suandanta vegn infurmada.

8. Giudicament en attestat ed en il rapport d'emprender

Mesiras da gulivaziun da dischavantatgs excludan ina reducziun da las finamiras da l'instrucziun e lubeschan – en il rom da la furma d'examen adattada – in giudicament tenor la medema scala sco tar tut las autras scolaras e scolaras. Perquai na vegnan ellas betg nudadas en l'attestat.

Nua che quai è raschunaivel, p.ex. per infurmar davart la scola cuntinuanta, pon las mesiras che cumpenseschan dischavantatgs vegnir descrittas en il rapport d'emprender, senza dentant avair in dischavantatg per la scolara u per il scolar pertutgà.

Uschespert ch'i vegnan prendidas parallelamain cun la cumpensaziun da dischavantatgs mesiras da promoziun en il rom da la promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun, ston quellas vegnir descrittas en il rapport d'emprender davart l'attestat a la fin da l'onn da scola (cfr. er indicaziuns davart l'attestat e davart il rapport d'emprender u davart il fegl d'infurmaziun "Promoziun integrativa senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun" sut avs.gr.ch).

9. Survista: Cunvegna e proposta per ina cumpensaziun dals dischavantatgs

Indicaziuns persunalas	– Persunalias, classas, personas d'instrucziun da classa e.u.v.
Diagnosa	– Diagnosa d'in post spezialisà reconuschì (Servetsch psicologic da scola, logopeda, medi spezialist/a etc.) – Constataziun da l'impediment inclusiv la diagnosa tenor ICD-10 ⁴
Rapport dal post spezialisà	– L'expertisa descriva las consequenzas dal pregiudizi / impediment per la situaziun da scola. – El cuntegna recumandaziuns ed infurmaziuns davart mesiras pussaivlas da cumpensar dischavantatgs en il mintgadi da scola.
Fixaziun individuala da las mesiras davart la	– A chaschun dal discurs al lieu vegnan fixadas cuminaivlamain cun tut las personas d'instrucziun partecipadas, cun las emprendistas ed ils emprendists sco er cun las personas cun la pussanza dals geniturs

⁴ International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) da l'organisaziun mundiala da la sanadad (OMS) (Tudestg: Classificaziun internaziunala dals disturbis psichics)

<p>cumpensaziun dals dischavantatgs</p>	<p>las mesiras per cumpensar ils dischavantatgs fixadas e descrittas en moda uschè concreta sco pussaivel.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Las mesiras èn coordinadas individualmain cun l'impediment dal scolar u da la scolara e cun las furmas d'examen applitgadas da la persuna d'instrucziun. Il champ d'applicaziun vegn definì exactamain (tge duai vegnir concedì cura, co ed en tge furma). – Las finamiras da l'instrucziun na vegnan betg reducidas. – L'instituziun ch'è responsabla per la scola decida davart las mesiras observond las características (fair, adequat, giustifitgà, communitgabel).
<p>Realisaziun en la classa/partiziun</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ulteriuras persunas d'instrucziun sco er las conscolaras ed ils conscolars vegnan infurmads en furma adattada davart la cumpensaziun da dischavantatgs. – En l'attestat po, sche quai è raschunaivel, vegnir descrit en in rapport la cumpensaziun da dischavantatgs
<p>Termin da l'examinaziun</p>	<ul style="list-style-type: none"> – en moda lianta, cur che las mesiras vegnan examinadas e sche necessari adattadas (per regla mintg'onn).
<p>Suttascripziuns Lieu e data</p>	<ul style="list-style-type: none"> – persuna d'instrucziun da classa, scolar u scolara, persunas autorisadas d'educaziun e tenor basegn ulteriuras persunas spezialisadas – Permissiun tras l'instituziun ch'è responsabla per la scola